

<p>Informatieveiligheidscomité Kamer sociale zekerheid en gezondheid</p>
--

IVC/KSZG/25/104

BERAADSLAGING NR. 18/140 VAN 6 NOVEMBER 2018, GEWIJZIGD OP 4 MAART 2025, MET BETREKKING TOT DE MEDEDELING VAN ANONIEME GEGEVENS EN SYNTHETISCHE GEGEVENS DOOR DE KRUISPUNTBANK VAN DE SOCIALE ZEKERHEID IN HET KADER VAN ONDERZOEKEN DIE NUTTIG ZIJN VOOR DE KENNIS, DE CONCEPTIE EN HET BEHEER VAN DE SOCIALE BESCHERMING

Gelet op de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid*, in het bijzonder de artikelen 5, § 1, en 46, § 1;

Gelet op het rapport van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid;

Gelet op het verslag van de voorzitter.

A. INLEIDING

1. Volgens de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid* verzamelt de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid gegevens bij de instellingen van sociale zekerheid, slaat ze op, voegt ze samen en deelt ze mee aan de personen die ze nodig hebben voor het verrichten van onderzoeken die nuttig zijn voor de kennis, de conceptie en het beheer van de sociale bescherming (artikel 5, § 1) en is de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het informatieveiligheidscomité belast met het vaststellen van de regels voor de mededelingen van anonieme gegevens die aldus worden verricht en met het verlenen van specifieke beraadslagingen indien aanvragers van de vastgestelde regels willen afwijken (artikel 46, § 1).
2. De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid ontvangt regelmatig aanvragen van onderzoeksinstanties (universiteiten en hogescholen, kenniscentra...) en/of overheden (diensten en instellingen van de federale overheid, de gemeenschappen of de gewesten, provincies, gemeentes...) die in het kader van onderzoeken voor wetenschappelijke en/of beleidsondersteunende doeleinden gebruik willen maken van anonieme gegevens uit het netwerk van de sociale zekerheid. Zij krijgt ook vaak aanvragen van ministers en hun medewerkers, van journalisten, van studenten... die anonieme gegevens willen verwerken voor welbepaalde (niet-commerciële) doeleinden. Het betreft veelal tabellen over een bepaalde populatie en bepaalde criteria, waarin per mogelijke combinatie van waarden van de criteria wordt aangeduid hoeveel leden van de populatie eraan beantwoorden. In deze beraadslaging stelt de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het informatieveiligheidscomité vast onder welke voorwaarden de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid op dergelijke verzoeken met betrekking tot de verwerking van anonieme gegevens kan ingaan.

B. VOORWAARDEN VOOR DE MEDEDELING VAN ANONIEME GEGEVENS

3. Deze beraadslaging heeft betrekking op de mededeling van tabellen waarin voor een vastgestelde populatie per mogelijke combinatie van waarden van criteria wordt aangeduid op hoeveel personen ze van toepassing is, door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid aan bestemmingen, ongeacht hun hoedanigheid, die de tabellen willen aanwenden voor niet-commerciële doeleinden die in mindere of meerdere mate nuttig zijn voor de kennis, de conceptie en het beheer van de sociale bescherming. In zijn aanvraag vermeldt en verduidelijkt de aanvrager het doeleinde van de verwerking van de anonieme gegevens en toont hij de band met de sociale bescherming aan.
4. De aanvrager definieert de populatie waarover anonieme gegevens worden gevraagd voldoende ruim en beperkt zowel het aantal verdelingscriteria als het aantal waarden van de verdelingscriteria. Hij deelt de leeftijd in leeftijdscategorieën in, duidt de woonplaats aan door middel van het geschikte territoriaal niveau (het gewest, de provincie, het arrondissement, de gemeente...), geeft de bedragen van de beroepsinkomsten, de uitkeringen en de bijdragen weer in euroklassen en vermeldt de nationaliteit, de herkomst en het geboorteland in klassen van landen. De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid gaat bij de ontvangst van een aanvraag met betrekking tot de mededeling van anonieme gegevens telkens na of aan deze voorwaarden is voldaan en treft eventueel de nodige remediërende maatregelen.
5. Om het anonieme karakter van de tabellen te waarborgen, voert de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid steeds een “*small cell risk*” analyse uit, waarbij ze in de tabellen nagaat in welke mate het aantal criteria en het aantal waarden per criterium kunnen leiden tot indelingen met slechts een uiterst beperkt aantal personen die door dat feit alsnog geheridentificeerd kunnen worden. Indien zij vaststelt dat het aantal personen dat beantwoordt aan een combinatie van criteriumwaarden uiterst laag is en redelijkerwijs aanleiding kan geven tot de heridentificatie van de betrokkenen, treft zij, in voorkomend geval in samenspraak met de aanvrager, de gepaste maatregelen om de heridentificatie van de betrokkenen alsnog te voorkomen, bijvoorbeeld door het precieze aantal te vervangen door de aanduiding dat dit aantal zich situeert in een bepaalde reeks van opeenvolgende getallen of door de initieel gevraagde indelingen aan te passen.
6. Statistische hoedanigheden, andere dan het precieze aantal personen behorende tot een ruim gedefinieerde populatie, zoals het gemiddelde (de som van alle waarden van de populatie gedeeld door het aantal eenheden van de populatie) of de mediaan (de middelste waarde van een logisch geordende verdeling van de waarden binnen de populatie) op een bepaald geografisch niveau, en andere metagegevens met betrekking tot de te beschouwen doelgroep worden door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, al dan niet samen met anonieme gegevens zoals hoger beschreven, ter beschikking gesteld van de aanvrager, in de vorm van louter anonieme gegevens, voor zover zij noodzakelijk zijn voor het verwezenlijken van een gerechtvaardigd doeleinde dat nuttig is voor de kennis, de conceptie en het beheer van de sociale bescherming.
7. Voor zover een deel van de persoonsgegevens op basis waarvan de anonieme gegevens worden gecreëerd door de aanvrager zelf ter beschikking worden gesteld, stelt hij binnen zijn eigen organisatie een strikte scheiding van functies in tussen de dienst die de persoonsgegevens

verwerkt voor operationele doeleinden en de dienst die de anonieme gegevens verwerkt voor doeleinden gerelateerd aan de kennis, de conceptie en het beheer van de sociale bescherming.

8. De bestemmingen kunnen de anonieme gegevens die ze van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid hebben ontvangen zelf aan derden mededelen of publiceren, bij voorkeur in een verder geanonimiseerde vorm.
9. Instanties die van het voorgaande willen afwijken, wenden zich met een afdoende gemotiveerde aanvraag tot het informatieveiligheidscomité, voor een specifieke beraadslaging, en tonen daarbij grondig aan dat de door hen beoogde doeleinden niet volgens de hogervermelde regels kunnen worden verwezenlijkt.
10. De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid wendt zich bij twijfel over de aard van de gevraagde gegevens of over het doeleinde van de verwerking ervan tot de aanvrager zelf, voor de noodzakelijke verduidelijkingen en/of aanpassingen van de aanvraag, of tot de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het informatieveiligheidscomité, voor een specifieke beraadslaging.
11. Deze beraadslaging vervangt het advies nr. 14/15 van 1 april 2014 van het sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid inzake de mededeling van anonieme gegevens door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid aan instanties die ze nodig hebben voor journalistieke, wetenschappelijke of beleidsondersteunende doeleinden. De mededelingen bedoeld in dat advies verlopen voortaan volgens de bepalingen van deze beraadslaging.

C. VOORWAARDEN VOOR DE MEDEDELING VAN SYNTHETISCHE GEGEVENS

12. Het informatieveiligheidscomité stemt in met de mededeling van synthetische gegevens door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid aan derden in het kader van onderzoeken die nuttig zijn voor de kennis, de conceptie en het beheer van de sociale bescherming. Het gaat om gegevens die zodanig zijn bewerkt dat ze geen werkelijke situatie (meer) voorstellen (bijvoorbeeld door het vervangen van reële waarden door fictieve waarden of door het omwisselen van waarden). De vragende partij kan voorwaarden opleggen (bijvoorbeeld dat waarden binnen een bepaalde *range* moeten blijven of dat bepaalde waarden niet mogen voorkomen). Ze kan ook voorwaarden inzake de relatie tussen bepaalde variabelen opleggen zodat bepaalde verbanden bewaard blijven (bijvoorbeeld dat een waarde X van variabele A altijd samengaat met een waarde Y van variabele B).
13. Synthetische gegevens behelzen een simulatie van de kenmerken van personen en bieden de mogelijkheid om de werkelijkheid dusdanig na te bootsen dat personen (zoals de sociaal verzekerden die in het netwerk van de sociale zekerheid zijn gekend) niet (langer) geïdentificeerd (kunnen) worden. Het informatieveiligheidscomité is dan ook van oordeel dat een louter synthetische versie van de persoonsgegevens uit het netwerk van de sociale zekerheid (die zijn trouwens doorgaans vooraf al opgenomen in het door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid beheerde datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming) steeds vrij toegankelijk kan zijn en dus geen afzonderlijke beraadslaging van het

informatieveiligheidscomité vergt (het gaat immers om gegevens die bij het ter beschikking stellen geen enkel verband met concrete, reële personen vertonen).

14. Gebruikers van het datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming kunnen met synthetische gegevens in staat worden gesteld om hun aanvragen betreffende de verwerking van gepseudonimiseerde persoonsgegevens doeltreffender voor te bereiden. Aldus kan van de mogelijk relevante persoonsgegevens (een subset met de meest gevraagde persoonsgegevens) uit het datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming een synthetische variant gecreëerd worden. Die synthetische variant kan vrij – dus zonder een voorafgaande beraadslaging van het informatieveiligheidscomité – meegedeeld worden aan de instantie die informatie van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid nodig heeft in het kader van een onderzoek dat nuttig is voor de kennis, de conceptie en het beheer van de sociale bescherming. Op basis van de ontvangen synthetische gegevens kunnen de bevoegde instanties hun aanvragen vervolgens verfijnen.
15. Daarenboven is het een (door het informatieveiligheidscomité goedgekeurde) gangbare praktijk geworden dat instanties bij de verwerking van gepseudonimiseerde persoonsgegevens in twee fases werken: in een eerste fase krijgen ze een set van gepseudonimiseerde persoonsgegevens van een kleine steekproef van de te onderzoeken populatie om in hun eigen lokalen toepassingen te ontwikkelen, in een tweede fase hebben ze toegang tot dezelfde set van gepseudonimiseerde persoonsgegevens van de volledige te onderzoeken populatie, op een beveiligde computer in de lokalen van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid en onder permanent toezicht, om er hun eerder gecreëerde toepassingen uit te voeren en kunnen ze de resultaten van hun acties uitsluitend in de vorm van anonieme gegevens buiten de lokalen van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid brengen. Deze werkwijze kent echter een tekortkoming: in de informatie over een kleine steekproef van de populatie (eerste fase) zijn niet steeds alle mogelijke situaties of categorieën terug te vinden (vooral de zeldzame ontbreken soms) en zo ontwikkelen instanties vaak toepassingen die niet alle situaties of categorieën dekken en moeten zij die toepassingen later corrigeren op basis van hun vaststellingen met de informatie over de volledige populatie (tweede fase). Daarbij kunnen synthetische gegevens een oplossing bieden: er kunnen in de eerste fase immers grotere bestanden worden meegedeeld, zodat bepaalde zeldzame situaties of categorieën wel aanwezig zijn (maar weergegeven door middel van informatie die geen reële situatie voorstelt) en de te ontwikkelen toepassingen adequater kunnen worden uitgevoerd in de tweede fase.
16. Het informatieveiligheidscomité benadrukt dat de mededeling van gepseudonimiseerde persoonsgegevens in het kader van onderzoeken die nuttig zijn voor de kennis, de conceptie en het beheer van de sociale bescherming steeds een concrete beraadslaging van zijnentwege vereist, met toepassing van artikel 15 van de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid*. Voor zover instanties in het kader van hun voorbereidende werken synthetische gegevens willen aanwenden (bijvoorbeeld met het oog op het ontwikkelen van toepassingen) kunnen ze dat evenwel zonder bijkomende beraadslaging van het informatieveiligheidscomité. Synthetische gegevens zijn aldus te allen tijde vrij toegankelijk (overigens geldt dat ook als de opdracht niet met gepseudonimiseerde persoonsgegevens maar enkel met anonieme gegevens wordt gerealiseerd).

D. TOEPASSELIJKE NORMEN

17. De verzoekende instanties houdt voor het overige rekening met de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid en elke andere regelgeving tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer, in het bijzonder de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG en de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens.

Gelet op het voorgaande besluit

de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het informatieveiligheidscomité

dat de mededelingen van anonieme gegevens en synthetische gegevens door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid aan instanties die ze nodig hebben in het kader van (niet-commerciële) onderzoeken die nuttig zijn voor de kennis, de conceptie en het beheer van de sociale bescherming, zoals beschreven in deze beraadslaging, toegestaan zijn mits wordt voldaan aan de vastgestelde maatregelen ter waarborging van de gegevensbescherming.

Deze beraadslaging vervangt het advies nr. 14/15 van 1 april 2014 van het sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid, dat bij deze opgeheven wordt.

De wijzigingen van deze beraadslaging die door het informatieveiligheidscomité werden goedgekeurd op 4 maart 2025 treden in werking op 19 maart 2025.

Michel DENEYER
Voorzitter

De zetel van de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het informatieveiligheidscomité is gevestigd in de kantoren van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, op volgend adres: Willebroekkaai 38 – 1000 Brussel (tel. 32-2-741 83 11).